

ISTINSKO ZADOVOLJSTVO

hafiz Muriz ef. MEŠIĆ

POUKE I PORUKE HADŽA

Amir ef. ČAUŠ

Sažetak

Novi Muallim objavljuje hutbe aktivnih imama i hatiba.

Uz hutbe rubrika sadrži i svojevrzne recenzije, tako da zajednički čine cjelinu.

Recenzije pišu "slušatelji hutbe", a recenzije nemaju u potpunosti valorizirajući karakter, već im je cilj unapređivanje hutbe kao javnog istupa naših imama i kritički osvrt na te istupe. U ovom broju na našim stranicama su dvije hutbe: hatiba Muriza ef. Mešića i hatiba Amira ef. Čauša. Za ovaj broj recenzije su pisali: Ishak ef. Alešević i hafiz Enes ef. Beganović.

ISTINSKO ZADOVOLJSTVO

Cilj čovjekovog života na Zemlji jeste traženje sreće na ovom i budućem svijetu. Činjenjem djela koja čine Gospodara zadovoljnim, čovjeku se pruža mogućnost da dospije do sreće na budućem svijetu. Međutim, pored tog uspjeha čovjek želi sreću ostvariti i na dunjaluku.

Danas vidimo veliki broj depresivnih i nezadovoljnih ljudi, koji iako su ostvarili mnoga dunjalučka dobra i naizgled imaju sve potrebno za sretan život na dunjaluku, i, da dodamo i bolju priliku za uspjeh na ahiretu, ipak nisu sretni. Čak imamo veliki broj onih koji smatraju da u tome leži i uzrok njihove nesreće na dunjaluku, pa se povlače u sebe, udaljavaju se od ljudi, a nerijetki u takvom stanju posežu za traženjem utjehe u alkoholu, drogi ili rješenje pronalaze u suicidu – samoubistvu. Tako, jedan muslimanski tinejdžer razmišljajući o stanju u svijetu kaže: "Paradoks našeg vremena jeste da imamo:

- veće zgrade, ali slabije naravi;
- šire puteve, ali uža gledišta,
- trošimo više, ali manje uživamo;
- imamo veće kuće, ali su nam familije sve manje;
- imamo sve više mogućnosti, ali sve manje vremena;
- imamo više diploma, ali manje osjećanja;
- više znanja, ali sve slabije prosuđujemo;
- imamo sve više eksperata, ali sve manje dobrih rješenja;
- uvećali smo naša imanja, ali manje vrijedimo;
- rijetko volimo, a često mrzimo;
- naučili smo kako zaraditi za život, ali nismo naučili živjeti;
- ovo su vremena visokih ljudi, ali niskih karaktera;
- visokih primanja, ali praznih međuljudskih odnosa..."

Iz ovog teksta uočavamo problem krize duhovnosti ili krize morala, koji je zahvatio čitav svijet, ne samo kršćanski, već i muslimanski. Istinski razlog čovjekova nezadovoljstva leži u čovjekovom poricanju Božijih blagodati, bilo to na način da; 1) poriče vjerovanje u Boga (što se zapravo i naziva «kufr»-poricanje, potiskivanje istine) ili da 2) ne vjeruje da je opskrba i sudbina od Boga, 3) ili možda vjeruje, ali to vjerovanje ne prati zahvaljivanje Allahu dž.š. na ukazanim blagodatima! Tako Allah dž.š. kaže:

"I daje vam svega onoga što od njega tražite, i ako biste Allahove blagodati brojali – ne biste ih pobrojali. Čovjek je, uistinu, nepravedan i nezahvalan."(Ibrahim, 34)

Dakle, zadovoljstvo blagodatima i zahvalnost na njima, to je tvoj put do sreće na oba svijeta. No, da bi čovjek zahvalio mora razmišljati o dešavanjima oko njega. Zato Allah kaže: **"Sjećajte se vi Mene, i Ja ću se sjetiti vas, i zahvaljujte Mi, i na Mojim blagodatima nemojte škrti biti."** A to su oni koji u Allaha vjeruju i koji su razumom odbareni: oni vide Božije znakove na životnim putevima, prepoznaju ono što im se događa u životu kao iskušenje ili blagodat, pa budu strpljivi ili zahvalni i u tome nađu hajr, kao što kaže Poslanik Muhammed a.s.: **"Čudno je stanje vjernika; šta god ga zadesi u tome mu je hajr. Ako ga zadesi kakva nevolja on se strpi i od toga vidi korist i bude mu bolje, ako ga zadesi kakva blagodat on zahvali Allahu i u tome mu je hajr."**

Jer, kad čovjek zahvaljuje na blagodatima Allah dž.š. mu daje zadovoljstvo i uživanje u njima, ono što mi zovemo bereket, i njegovim zahvaljivanjem Allah mu ih dodatno uvećava. Tako On kaže:

"I kad je Gospodar vaš objavio: Ako budete zahvalni, Ja ću vam zasigurno još više dati, budete li nezahvalni - kazna Moja doista će stroga biti." (Ibrahim, 7)

Na kraju ovog ajeta smo pronašli i odgovor zašto su ljudi nesretni. Dakle, to je zato što su nezahvani pa ih Allah zbog toga još više kažnjava, još veće im belaje daje, a oni sve više poriču dok ih propast ne zadesi. Ovaj problem ljudskog nezadovoljstva i nesreće ima rješenje, njega pronalazimo i u riječima Poslanika Muhammeda, a.s., koji kaže: **"Kome su date ove četiri stvari, dato mu je dobro ovoga i onoga svijeta, to su: jezik koji stalno Allaha spominje, srce koje mu zahvaljuje, tijelo koje iskušenja strpljivo podnosi, i hairli žena koja neće iznevjeriti svoga muža kada je u pitanju njegov imetak i njen moral."**

Također, Poslanik a.s. kaže: **"Četvero spada u sreću: hairli žena, prostrana kuća, udobna jahalica i dobar komšija."**

Molim Allaha da pronađemo sreću i na ovom i na budućem svijetu.

Recenzija - Ishak ef. ALEŠEVIĆ

Hutba "Istinsko zadovoljstvo" želi nam reći da postoje i lažna zadovoljstva kao i lažna sreća u kojima se nalaze nesretnici uhvaćeni u razapete mreže ribara ljudskih duša. Ovima se podvaljuje i podmeće na dva načina: u obliku kratkih zadovoljstava koja nazivamo "trenuci sreće" koji traju koliko ih i drži opijenost i zanos, dok se ne ispuni neka žudnja, strast, tjelesni prohtjev i potom kada prestanu u čovjeka se ponovno useljava pustoš, praznoća, besciljnost i bezvoljnost. Dok u drugom obliku, to je već trajno osjećanje koje imenujemo srećom u običnom, prolaznom, ovosvjetskom, često i nemoralnom za koje se po Kur'anu kaže: "A doista je jadno ono za što su se prodali, kada bi samo oni to znali!" (El-Bekare, 102) I upravo u ovo "jadno" oni su se posve upleli i predali mu se da su onemoćali za bilo šta drugo što je više i iznad od onoga što je opipljivo i materijalno. I zato "kada bi samo oni to znali!" ukazuje na njihovu duševnu opustošenost i nemoć da odista spoznaju, osjete i dožive istinsku sreću, pa im je svejedno za Putom na koji se pozivaju i na koji im se ukazuje.

Dakle, u prvom slučaju imamo onog ko se neprestano prepušta zadovoljstvu i potom ostaje sa osjećanjem gorčine, a u drugom onoga ko je isključivo u ovom ovosvjetskom prolaznom pronašao svoj cilj i smiraj ne želeći ništa drugačije jer za drugačije i ne zna, ili pak osjeća da bi trebao promjenu na drugačiji način života ali za to nema hrabrosti, jer ljudi su uglavnom inertni i najradije ostaju u svojim zonama ugo-

de jer se boje izaći iz svoje ljuštore, iz svoje učahurenosti. Kako sreća potencira ono dublje i trajno za što se čovjek uči, priprema i za čime žudeći traga, u čemu leži i čovjekov svjetonazor, cilj i smisao života.

Ono u čemu čovjek pronalazi svoj smiraj i zadovoljstvo životom. Ili kako Abdul-Tajjib Ahmed El-Mutenebbi kaže: "Sreća se čovjeku ukazuje na način i u onome kakva su njegova shvatanja." To bi uputno bilo preimenovati naslov ove hutbe sa "Istinsko zadovoljstvo" na "Kako postići istinsku sreću?".

Nadalje, hatib je vrlo lijepo ukomponovao i kvalitetan opis stanja čovjeka modernoga doba nabrajajući paradokse našeg vremena. Ovom opisu vrijedno bi bilo dodati i zapažanje o široko prisutnom i suviše jakom utjecaju masmedija i zapadnog društva u preoblikovanju čovjekove svijesti, morala i mentalnoga sklopa i istovremeno na drugoj strani veoma izraženog oslabljenog utjecaja porodice i vjerskih ustanova i organizacija na pojedinca. Vanjski svijet bezosjećajno i drsko prodire u prostore naših stanova i kuća i slabi snagu mekteba, mesdžida i džamija. Tehnološka nužnost čovjeku nameće samo one potrebe koje idu njoj u korist. Tu nema mnogo vremena za misao, razbor, za udubljanje u nešto više od zemaljskog i ovoga ovdje i sada. Čovjek je otuđen od vjere u Boga i sve teže se probija kroz silne zastore do Božanske Istine koju kada bi otkrio dosegao bi zbiljsku sreću. I zato sugeriramo da bi, među navedene, istinske razloge nezadovoljstva

kod današnjeg čovjeka, trebalo spomenuti kufr i širk. Pogledajmo mali širk koji se manifestira kao formalizam i pretvaranje u ibadetima na primjer na način da se namaz ili hadž vrši više nama i ugleda radi a manje iz služenja Allahu dž.š., i veliki širk koji označava izravno pripisivanje Allahu Jedinome druga a za kojeg se kaže: "Allah će mu zabraniti Džennet i njegovo prebivalište je Vatra!" (El-Maide, 72), ali tu je i prikriveni širk u koji najviše i najčešće zapadaju muslimani savremenog doba, a koji se nedovoljno istražuje i na njega se nemarno gleda. Za njega je Allahov Poslanik a. s. upozorio riječima: "Skriveni širk u mom ummetu skriveniji je od crnoga mrava, na crnoj stijeni u crnoj noći!" Otuda se stvaraju prividi i otuda u nama začuđenje jer vidimo pred sobom vjernike čiji su postupci i životi u suprotnosti

sa zahtjevima Kur'ana a. š. i praksom i preporukama Poslanika a. s.

Na kraju, mudro je rečeno: "Ne načinji problem ukoliko mu nisi u stanju pronaći lijeka!" Hatib je ustvrdio da su ljudi nesretni usljed nedostatka zahvalnosti Allahu dž. š.

Uistinu, ljudi pate u onolikoj mjeri koliko doseže nivo njihove nezahvalnosti, pa ipak mišljenja sam da bi najprije trebalo temeljito pristupiti pročišćenju svojih vjerovanja i oslobađanju od naslaga malog i skrivenog širka da bi se postigla zahvalnost Allahu dž.š. koja je rezultat i posljedica čistoće vjerovanja u čovjeku.

U svakom slučaju, mi imamo pred sobom hatiba koji umije da misli svoje vrijeme i u njemu otkriva pitanja, odgovara na izazove i pokušava riješiti probleme na korist muslimana, što je za svaku pohvalu.

Recenzija - Hafiz Enes ef. BEGANOVIĆ

Tema hutbe „Istinsko zadovoljstvo“ je veoma interesantna i primjerena svakom vremenu i mjestu. Čitajući je, mislim da bi se u naslovu mogla dodati i riječ „i sreća“ jer hatib govori i o ovom stanju ljudske duše. Hutba je veoma kratka i kao da je namijenjena za ove hladne zimske dane. Zbog svoje kratkoće normalno je da i nije uspjela odgovoriti na sva pitanja koja se postavljaju pred nas kada o njoj razmišljamo. Ipak, smatram da je trebala započeti zahvalom Allahu dž.š. i salavatom na Poslanika a.s. kao i svako naše obraćanje. Hutba obiluje ajetima i hadisima što joj daje posebnu draž. Kur'anski ajet iz sure el-Bekara (152) je pomalo nespretno preveden jer se riječi „vela tekfurun“ teško mogu prevesti sa „i na Mojim blagodatima nemojte **škr**ti biti“, nego „i na Mojim blagodatima nemojte **neblagodarni** (tj. nezahvalni) biti“.

Historija islama obiluje primjerima iz života Allahovih robova koji su istinsko zadovoljstvo i sreću pronašli na dunjaluku. Neko od tih kraćih kazivanja je moralo naći mjesta i u ovom obraćanju jer bi na taj način bio ostvaren još jači utjecaj na slušaoce. Nažalost, prosječan džematlija vrlo lahko zaboravlja ajete i hadise, ali se rado sjeća kraćih crtica iz života istaknu-

tih ličnosti islamske prošlosti. Tema je veoma aktuelna u ovo recesijsko vrijeme. Hatib oko sebe vidi mnogo nesrećnih i nezadovoljnih ljudi. Neki od njih imaju ispunjene sve materijalne potrebe, ali nisu zadovoljni i srećni. Paradoksi našeg vremena navedeni u uvodu teško mogu biti rezultat razmišljanja jednog tinejdžera. Krizu morala i skoro totalno odsustvo duhovnosti u našim svakodnevnim životima detektovati na ovakav način može samo izrazito obrazovana i iskusna osoba. Ovo nije problem samo dalekog Zapada nego sve više i naš, a razlog svega toga autor vidi u poricanju Božijih blagodati. Kada bismo razmišljali o njima i bili zahvalni Bogu, to bi bio naš put ka sreći na oba svijeta. Zahvalnošću Bogu zaslužili bismo Njegovo zadovoljstvo i On bi nam dao da u tim blagodatima uživamo. Zahvalnošću bi i blagodati bile uvećane Božijim emerom. Hatib na kraju citira dva poznata hadisa u kojima se govori o najvećim blagodatima ovoga svijeta koji će nam donijeti toliko željenu sreću.

Hutba „Istinsko zadovoljstvo“ je motivirajuća i angažirana, pomaže slušateljima da vjeru povežu sa svakodnevnicom i uvjeren sam da će ostaviti snažan dojam na sve koji je budu saslušali.